

॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥

इति शान्तिपर्वणि मोक्षधर्मप० नैलकंठीये भारतभाष्ये चत्वारिंशदधिकत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३४० ॥

अस्तौषीदिति निरुक्तं

॥ ७३ ॥

शां.मो.

कामान्कामीलभेत्कामं दीर्घचायुरवाप्नुयात् ॥ ब्राह्मणः सर्ववेदीस्यात्क्षत्रियो विजयी भवेत् ॥ १५ ॥ वैश्यो विपुललाभः स्याच्छूद्रः सुखमवाप्नुयात् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं कन्या चैवेप्सितं पतिं ॥ १६ ॥ लग्नगर्भा विमुच्येत गर्भिणी जनयेत्सुतं ॥ वंध्या प्रसवमाप्नोति पुत्रपौत्रसमृद्धिमत् ॥ १७ ॥ क्षेमेण गच्छेदध्वानमिदं यः पठते पथि ॥ यो यं कामं कामयते स तमाप्नोति च ध्रुवं ॥ १८ ॥ इदं महर्षेर्वचनं विनिश्चितं महात्मनः पुरुषवरस्य कीर्तितं ॥ समागमं चार्षिर्दिवौकसामिमं निशम्य भक्ताः सुसुखं लभन्ते ॥ १९ ॥ इति श्रीमहाभारते शान्ति० मोक्ष० प० नारायणीये चत्वारिंशदधिकत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३४० ॥

॥ ७३ ॥

वाच अस्तौषीधैरिमं व्यासः शिष्यो मधुसूदनं ॥ नामभिर्विविधैरेषां निरुक्तं भगवन्मम ॥ १ ॥ वक्तुमर्हसि शुश्रूषोः प्रजापतिपतेर्हरेः ॥ श्रुत्वा भवेयं यत्पूतः शरच्चंद्र इवामलः ॥ २ ॥ वैशंपायन उवाच शृणुराज न्यथा च षट्फाल्गुनस्य हरिः प्रभुः ॥ प्रसन्नात्मात्मनो नाम्नां निरुक्तं गुणकर्मजं ॥ ३ ॥ नामभिः कीर्तिं तैस्तस्य केशवस्य महात्मनः ॥ षष्ठवान्केशवं राजन् फाल्गुनः परवीरहा ॥ ४ ॥ अर्जुन उवाच भगवन् भूतभव्येश सर्वभूतस्तु गव्यय ॥ लोकधाम जगन्नाथ लोकानामभयप्रद ॥ ५ ॥ यानि नामानि ते देवकीर्तितानि महर्षिभिः ॥ वेदेषु पुराणेषु यानि गुह्यानि कर्मभिः ॥ ६ ॥ तेषां निरुक्तं त्वत्तोहं श्रोतुमिच्छामि केशव ॥ न त्वन्यो वर्णयेन्नाम्नां निरुक्तं त्वामृतप्रभो ॥ ७ ॥ श्रीभगवानुवाच ऋग्वेदस्य जुर्वेदतथैवाथर्वसामसु ॥ पुराणेषोपनिषदतथैव ज्योतिषेऽर्जुन ॥ ८ ॥ सांख्ये च योगशास्त्रे च आयुर्वेदतथैव च ॥ बहूनि मम नामानि कीर्तितानि महर्षिभिः ॥ ९ ॥ गौणानि तत्र नामानि कर्मजानि च कानिचित् ॥ निरुक्तं कर्म जानां त्वं शृणुष्व प्रयतो नय ॥ १० ॥ कथ्यमानं मया तात त्वं हि मेर्द्धस्मृतः पुरा ॥ नमो तियशसे तस्मै देहिनां परमात्मने ॥ ११ ॥ नारायणाय विश्वाय निगुणाय गुणात्मने ॥ यस्य प्रसादो ब्रह्मारुद्रश्चक्रो यः संभवः ॥ १२ ॥ यो सौ यो निर्दिह सर्वस्य स्यात्वरस्य चरस्य च ॥ अष्टादशगुणं यत्तत्सर्वं सत्त्ववतांवर ॥ १३ ॥

निर्वचनं ॥ १ ॥ २ ॥ मुष्णकर्मजं गुणः सर्वज्ञत्वादित्यं कर्मजनस्तद्व्यादिनज्जं ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ अष्टादशगुणं सत्त्वं यीतिः प्राकाश्यमुद्रेको लघुता सुखमेव च अकार्पण्यमसंशयः संतोषः आह्वानता क्षम्यशक्तिरहिंसा च भौचिकमकोप एव च आर्जवं सत्तत्त्वसत्यमनस्य सत्त्वतयैव चेति न तदुपयोगिः श्रीव्यादिशब्दो भक्तो भक्तनीमिषो नाम निर्वचनं ॥ १३ ॥

॥ २६४ ॥